

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Líst izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogerske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.80
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge de-
žele i. Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inzerate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 150.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 6. julija 1909.

Cekovni račun 48.817.

Leto I.

Angleški finančni načrt ali budget.

Konec.

George predlaga nadalje **progre-
sivno zvišanje dohodninske-
ga davka**. Davek na dohodke do
3.000 funtov (72.000 K) na leto ostane
nespremenjen in sicer: 9 pens od funta
(90 vin. od vsakih 24 K) do višine
2.000 funtov (48.000 K) in 1 šilink (1
K 20 v.) od funta (24 K) na dohodke
od 2000 do 3000 funtov, na vse druge
dohodke pa se povzra na 1 šil 2 pens
(2.40 K) na vsakih 24 K. Vrh tega
se naloži na vse dohodke presegaajoče
5.000 funtov še poseben davek v zne-
sku 6 pens od funta (60 vinarjev na
vsakih 24 K) od zneska, za katerega
presega ta dohodek svoto od 3000 fun-
tov. To povišanje bi vrglo že letos
3.500.000 funtov (84 mil. kron).

Upelje se tudi **progresiven
davek na dedščine** in sicer: na
dedščine v vrednosti do 5 tisoč funtov
(60 tisoč kron) v odmeri od 1 do 3%,
od 5 do 10 tisoč funtov 4%, od 10 do
20 tisoč 5%, od 20 do 40 tisoč 6%,
od 40 do 70 tisoč 7%, od 70 do 100
tisoč 8%, od 100 do 150 tisoč 9%,
od 150 do 200 tisoč 10%, od 200 do
400 tisoč 11%, od 400 do 600 tisoč
12%, od 600 do 800 tisoč 13%, od 800
tisoč do 1 milijon 14%, od vrednosti
nad 1 milijon funtov (24 milijonov K)
15%. Prenosne takse za realitete se
povišajo od 1% na 2%, za volila med
brati in sestrami od 3% na 5% za vo-
lila vsem drugim pa na 10%.

To so glavnih potezov predlagane
finančne reforme. Kdor jih prečita in
se malo zamisli nad njimi, mora odkrito
priznati, da so Lloyda Georgea in nje-
gove sotrudnike vodile pri tem v re-
snici velike ideje, da so stremili za ve-
likimi cilji in da se pri tem niso bali

zameriti se bogatašem, da so mariveč
poskušali razdeliti težka bremena pra-
vično na male in velike imajoč pred
oči le blaginjo skupnosti. Pa čujmo
kaj pravi o teh ciljih in o **načelih
svoje reforme** George sam:

„1. Prvo načelo, na katero nasla-
njam svoje finančne predloge je to —
da bi obdačenje, katero predlagam, do-
čim bi za tekoče leto še ne neslo več
kot dovolj za pokritje letošnjih potreb-
ščin, bilo pa take naravi, da bi dalo
prihodnje leto dovolj dohodkov za po-
kritje vseh za prih. leto proračunanih
obveznosti; da bi bilo sploh tako eks-
panzivnega značaja, da bi njega dohodki
rasli v toniki meri, v kolikoršni bodo
rasle zahteve socialnega programa, ki
sem ga načrtal, ne da bi nam navstala
potreba nalagati še nova obdačenja po-
leg teh, za katere prosim sedaj sank-
cije od strani parlamenta.

2. Drugo načelo, na katerem slone
moji predlogi je to, da mora biti da-
vek takega značaja, da ne povzroča
nikake škode oni obrti in trgovini, iz
katere izvira naše bogatstvo.

3. Moje tretje načelo je to, da treba
apelirati na vse sloje prebivalstva naj
po svoji moči prispevajo v tej financi-
jalni potrebi. Nikdar mi ni bilo mogoče
sprejeti teorijo o trdno določeni meji
dohodkov in izjaviti da ni mogoče od
nikogar izpod te meje pričakovati, da
bi prispel tudi le vinar v pokritje bre-
men, spojenih z vlado države. Po moji
misli treba apelirati na vse, naj nosi
vsak svoj delež. Nobeno dobrovoljno
združenje ali tudi versko ali dobredelno
društvo ni bilo še ustanovljeno na na-
čelu, ki bi dovoljevalo kakemu še tako
malemu delu svojih članov izjemo, da
ne plačuje prispevkov. Vse pričakujejo
tudi vinar od vdove in vsakdo smatra
ne samo za svojo dolžnost mariveč tudi

za prednost in ponos deliti bremena in
žrtve“.

Take nazore o dolžnostih držav-
ljana celokupnosti nasproti nimajo za
Angležem samo kancelariji državnega
zaklada in njegovi tovariši v minister-
stvu, ampak ogromna večina Angležev.

Na Angležem se smatra zataje-
vanje dohodkov z namenom okraši dr-
žavo za davke za prav tako kaznjivo
in zaničevanja vredno sleparstvo kakor
bi se sodil podoben čin med privatniki.
Angleški bogataši torej ne smatrajo
falsificirane, zlagane fasije za privi-
legij svojega socialnega položaja, ka-
kor je to pri nas navađa, kjer imajo
vsakega milijonarja, ki po pravici prizna
davčnemu oblastvu svoje dohodke, za
norca ali pa vsaj za neke vrste ču-
daka. Angleški bogataši vedo, da se
imajo zahvaliti za svoje bogastvo so-
delovanju celokupnosti prebivalstva in
da je torej njih dolžnost nositi bre-
mena, ki jim je nalaga blaginja te ce-
lokupnosti. „Na ta način zbrani denar
naj se potrosi pred vsem v to, da se
zavaruje nedotakljivost naših bregov“,
pravi George. „Zbran je pa tudi za to,
da z njega pomočjo ne samo olašamo
gorje, ampak da tudi odženemo naza-
služeno pomanjkanje od naših bregov.
Neobhodno potrebno je, da poskrbimo
za obrambo svoje države. Jednako ne-
obhodno je pa tudi, da storimo vse, da
se bodo zdele vsem sinovom naše države
njene meje še bolj vredne, da je vsi z
združenimi močmi branijo“. Da bi ta
namen dosegel, predlaga Lloyd George,
naj se angležkim državljanom naložijo
tako težka bremena, kakršnih jim še
nikdo pred njim ni v mirnem času na-
ložil. In vender se ni dvignila proti
tem bremenom na Angležem taka opo-
zicija, kakor na Nemškem, kjer je Bü-
low hotel naložiti bogatašem malo večje
dedne takse in ne taka, kakor je opo-

zicija proti Bilinjskega finančnemu na-
črtu pri nas. Kdor je sledil tem izva-
janjem, si bode lahko sam pojasnil, za-
kaj? —

Zemljedelska visoka šola na Dunaju.*)

Poslanica akad. društva „Kras“ slo-
venskim abiturijentom.

Letos smo s svojim poročilom o
zemljedelski visoki šoli in o praktičnih
službah, ki se dosežejo z zemljedelskimi
študijami v dosti prijetnejšem položaju
kakor prejšnja leta našega društvenega
življenja. Vse, kar smo kdaj prej pisali
o naši bodočnosti in vsa naša priporo-
čila slovenskim abiturijentom glede zem-
ljedelskega študija so izvirala zgolj iz
dobrega instinkta in mladeniškega nav-
dušenja, to pa, kar akad. društvo „Kras“
piše danes slovenski srednješolski
mladini, je dobro premišljeno in sloni
na statističnih podatkih! „Kras“ si je
že prejšnje leto stavil nalogo, poizve-
diti za vsako mesto, kamor lahko pride
kak slovenski zemljedelec v poštev, a
stvar si je dosti lažje predstavljal,
kakor pa se je kasneje pokazala. Ča-
kati je moral predvsem, da se je po-
množilo število njegovih vrlih starešin
v praktični službi in tako je šele sedaj
dorasel svoji nalogi. Seveda se društvo
ni zadovoljilo samo z privatnimi po-
datki, ampak oskrbelo si je tudi uradne
podatke iz poljedelskega ministerstva

* Z ozirom na dejstvo, da se še vedno
„Hochschule für Bodenkultur“ celo v sloven-
skih uradnih listinah popolnoma napačno pre-
vaja in titulira z najkonfuznejšimi naslovi,
bodi tu pribito, da se glasi njen edinopravi
slovenski naslov: Zemljedelska visoka
šola. Ta izraz rabijo tudi Čehi in drugi
Slovani ter edinoprav označuje vse 3 smeri
ali stroke te visoke šole, t. j.: poljedelsko
inženirsko, gozdno inženirsko in kulturno
inženirsko.

LISTEK.

Slovensko vseučiliško vprašanje.

Pod tem naslovom je priobčil jur.
cand. Andrej Veble v češki revneji
„Osvěta“ izboren članek, v katerem
opisuje usodo slovenskega vseučilišča
v Ljubljani. Najprej je bil ustanovljen
v Ljubljani l. 1596. jezuitski kolegij
z bogoslovsko in filozofsko fakulteto.
V smislu tedanje dobe je bila to vi-
soka šola, ki je imela pravico izdajati
akademične naslove in dostojanstva.
Deželni stanovi so si prizadevali spo-
polniti to šolo, mesto tega so pa zgu-
bili še to, kar so imeli, ko je bila
l. 1784. prenešana bogoslovna fakul-
teta v Inomost, filozofska pa je bila
opuščena. Stanovi so prosili cesarja
Jožefa, da bi obnovil vsaj filozofsko
fakulteto. L. 1788. je cesar Jožef tej
prošnji ustregel in zankazal naj bi se
ustanovila filozofska fakulteta v Ljub-
ljani. Iz tega zarodka se je rodila pod
francosko vlado popolna univerza v
Ljubljani. Ko je Napoleon ustanovil

ilirsko kraljestvo, je izdal njegov ge-
neralni guverner Marmont naredbo,
naj se osnujejo dve centralni šoli
(écoles centrales), ena v Zadru, druga
v Ljubljani. Ista francoska vlada je
ustanovila v ilirskem kraljestvu tudi
25 srednjih šol in veliko število slo-
venskih ljudskih šol. Ne dunajska
vlada, ampak Francozi so položili trdni
temelj slovenskemu narodnemu šolstvu.
Na univerzi v Ljubljani se je preda-
valo francoski, italijanski in slovenski,
na ljudskih in srednjih šolah je bil pa
učni jezik slovenski. Na uni-
verzi so predavali tujci, pa tudi Slo-
venci: Hladnik botaniko in zo-
ologijo, Dolinar rimsko pravo (poz-
neje je bil profesor na dunajskem vse-
učilišču), Ravnikar dogmatiko in
exegeso, Melzer anatomijo, fiziolo-
gijo in kirurgijo, Schmidt patolo-
gijo, Kersnik fiziko in kemijo, Gunz
matematiko, Kos filozofijo.

S francosko vlado je prenehala
tudi ljubljanska univerza. Trajala je
od 1810. do 1813. leta. Kakor hitro so
prišli Slovenci zopet pod avstrijsko
vlado, dalo se jim je čutiti, da si ta
država ne želi izobražencev in še prav

posebno ne med Slovenci in Slovani;
v Ljubljani je ostal še samo filozofski
licej in kirurški šola.

Prišlo je leta 1848. Slovanski na-
rodi v Avstriji so zahtevali ravnoprav-
nost z Nemci in Madžari. Ljubljanski
rektor dr. Sporer je napisal znamenito
peticijo v imenu ljubljanskega magi-
strata in deželnih stanov, v kateri je
dokazal potrebo cele slovenske uni-
verze. V letnem tečaju je predaval
dr. Unger slovensko o državnem ustav-
nem pravu. Rektor liceja in slovenski
poslanci so zopet zahtevali slovensko
univerzo. Ugodilo se jim je v toliko,
da sta bili osnovani dve stolici za slo-
venska pravniška predavanja (za ci-
vilno in kazensko pravo). Na nadaljnje
prošnje za medicinska predavanja je
odgovoril minister notr. rečij Stadion
dne 3. marea 1849. v Kromerizu, da
vlada priznava potrebo dati Slovence
in Jugoslovanom visoko šolo v Ljub-
ljani. Faktično so tudi začela dne 20.
marca 1849. nekatera predavanja in
Slovenci so se razradostili ter so na-
zvali ta dan, zgodovinski dan. Vlada
je Slovence rada imela, ker so se
1848. l. tako dobro držali, imenovala

nas je celo „biser med slovanskimi
narodi“. To je bila tretja slovenska
univerza v Ljubljani.

L. 1849. je začetek reakcije. Re-
akcija je udušila tudi slovensko vse-
učilišče. Na jesen tega leta je vlada
preložila slovenske pravniške stolice
iz Ljubljane v Gradec, kjer jo je po-
časi ubila. Kdo se sedaj še spominja
Slovencev! Lani so bili še tako uva-
ževani in cenjeni, ko je bila stika in
so bili Slovenci trd klin proti revola-
cijam, ki so na vseh straneh spodko-
pavale Avstrijo. Kdo bi se pa leto
kasneje še spomnil „bisera“! Pet vse-
učiliških profesorjev je predavalo v
Gradcu slovensko do 1856. l. Bach je
slovenske stolice odstranil in tako je
bila v tretjič pokopana ideja slovenske
univerze.

Od tega časa se Slovenci zastonj
trudijo. V Avstriji ljubijo samo Nemce,
čeprav kot destruktivni element izpod-
kopujejo notranji red in obstanek Av-
strije; ljubijo Madžare, katere so mo-
rali s prva vsakih sto let pozneje pa
že vsakih 25 let na novo pridobivati
za habsburško žezlo. Državniška umet-
nost te države je nespametna in vse,

in na podlagi teh in onih, ki so v soglasju s temi podatki, hočemo priporočati slovenskim abiturijentom zemljedelstvo.

Predno pa preidemo k predmetu samemu, moramo posvetiti par besed onim gospodom, ki so nas hoteli lansko leto radi našega takratnega dopisa in vabila smešiti in ga imenovali „nepotrebno agitacijo“. Storimo to zato, ker je to njihovo smešenje imelo deloma tudi uspeh in slabe posledice za slov. zemljedeljski naraščaj. Naš lanski dopis je imel razmeroma lep uspeh. Oktobra meseca 1908 je prišlo 8 slovenskih abiturijentov na zemljedeljsko visoko šolo, a žal, vsled takih neosnovanih govoric sta dva kmalu opustila svoj načrt in zopet odšla. Zato nujno priporočamo vsem onim, ki niso doma v naših razmerah, da uporabljajo svojo zgovornost v boljše namene. — Pribiti hočemo na tem mestu samo to, da ni še celo v prejšnjih, za naše stroke neugodnih časih, noben slovenski agronom kruha stradal, če si ga je znal poiskati in imel potrebno energijo in primerno porcijo pridnosti. Lansko leto smo priporočali pravzaprav samo gozdarsko inženirsko stroko. Pisali smo, da naj se oprimejo poljedelskega inženirstva samo oni, ki imajo doma sami veliko posestvo, ali pa da naj študirajo to stroko v zvezi z jusom. Tudi kulturno-inženirstvo smo priporočali samo mimo grede.

Danes obžalujemo ta svoj čin in tolažimo se s tem, da smo storili to vsled pomanjkljivih in deloma popolnoma napačnih informacij in pa s tem, da letos to lahko popravimo. Najboljši dokaz za to, da je naše obžalovanje opravičeno, je to, da smo pred kratkim dobili neko poluradno vprašanje, ako je kdo med Slovenci v poslednjem semestru, ki bi hotel sprejeti neko jako lepo mesto na jugu. Za to mesto se ni ravno zahtevalo, da mora biti kompetent poljedelec, a notorično je to mesto za poljedelca in ta bi imel v tem slučaju prednost. Pa še več: izvedeli smo tudi iz povsem verodostojnega vira, da se v kratkem razpišejo v Istri 4 mesta za poljedelce. Končno pa imamo Slovenci še dvojce ali celo troje kmetijskih šol, na katere lahko slov. poljedelski inženir reflektira, te so: v Gorici, na Grmu in nova, ki se šele ustanovi, v Št. Jurju na Spodnjem Štajerskem. — Gorica gre z dobrim vzgledom naprej, nastavila je v poslednjih 3 letih 3 slovenske poljedelske inženirje, naše starešine. — Štajerska kmetijska šola jih bo gotovo tudi po-

kar je z njo v zvezi, je proti zdravi pameti. L. 1869. je naučni minister Hasner na kratko odklonil slovensko zahtevo, naj se jim da vsučilišče, katerega začetek naj bi bila pravniška akademija. To je utemeljeval tako, da pravniška akademija brez filozofske fakultete nima pravega temelja, filozofska fakulteta v širšem obsegu je pa skoro potratnost, ako nima poleg sebe medicinske fakultete. Na tem odklanjajočem stališču stojijo avstrijske vlade tudi dandanes. O tem, kar je dvema milijonoma Slovencev in Hrvatov treba, odločujejo — Nemci. Pravijo: „Ako preneha biti Avstrija nemška, preneha biti Avstrija.“ Avstrija seveda ne preneha. Ako bi pa enkrat prenehala biti življenja zmožna in življenja vredna država, zgodilo bi se to zato, ker je bila nemška in madžarska. Narod, kateri v resnici to državo cepijo in podirajo, se imenujejo državo vzdržujoči narodi. Francozi so okupirali samo za tri leta avstrijski jug, razumeli so pa svoje poslonstvo čisto drugače!

trebovala in potem smemo menda upati, da pricaplja tudi Kranjska za njima.

In kulturna tehnika?! V Avstriji smo bili zmiraj strašni polovičarji v šolstvu. Prvotni cilj kulturne tehnike je bil, vzgojiti nekega pol-človeka, ki naj bi stal s svojim znanjem med inženirjem in navadnim travniškim mojstrom. Svet se je navadil na tega „kulturnega tehnika“, ki že zdavnaj več ne eksistira in to je krivo, da današnji, z vsemi modernimi tehničnimi disciplinami opremljeni kulturni inženir še vedno ne more priti do svoje veljave. Po preosnovi „zemljedeljske visoke šole“ l. 1905 je dobil izdatno pomnožen program; njegova študijska doba traja 8 tečajev, lahko dela doktorat in je torej pravi inženir kulturne tehnike. Njegovo polje je hidrotehnika v najširšem pomenu besede. Vodno stavbenstvo se zanj predava 6 semestrov, torej 2 semestra več nego stavbenemu inženirju. Drugi glavni njegovi predmeti so: kulturno-tehnično stavbenstvo, strojno stavbenstvo, cestno-in mostno stavbenstvo (izvzemši železnih konstrukcij), pa tudi iz elektro-tehnike se mu nudi toliko, kolikor potrebuje pri svojih delih. Iz programa, ki je natisnjen na koncu tega sestavka, je razvidno, da je preskrbljen tudi z vsemi temeljnimi disciplinami, ki spadajo k tem glavnim predmetom.

Ta napredek v učnem programu kulturnega inženirja sam govori za studij kulturne tehnike, ker se bo kulturni inženir sedaj lahko povsod rabil in ne samo pri melioracijskih delih. Na „zemljedeljski vis. šoli“ študirajo sedaj 4 Slovenci kulturno tehniko. Značilno je, da imata 2 od teh že drugi tehnični poklic, da sta bila že oba v državnih službah, a se povrnila na „zemljedeljsko vis. šolo“, da absolvirata še kulturno tehniko. Ako bi jima ne kazalo, bi se najbrže ne bila povrnila zopet na šolsko klop. Lansko leto je bil razpisal deželni odbor kranjski pet mest za kulturne inženirje za dobo 5 let. Po novem načrtu za agrarne operacije bo kreiran pri teh uradih poseben status za kulturne inženirje. Slovenci pa bi potrebovali tudi več samostojnih kulturnih inženirjev, zlasti, ako bi se ukvarjali objednem tudi z geodetičnimi deli. — Skratka: polje je popolnoma odprto!

A kaj naj rečemo o gozdnem inženirstvu? Ko se je bilo pojavilo lansko leto na „zemljedeljski vis. šoli“ kar 8 prvoletnikov in se izmed teh vpisalo 6 v gozdno inženirstvo, so celo nekteri naši kolegi zmajali z glavo, češ, kam bomo ž njimi? Kako neopravičeni so taki dvomi, sledi že iz tega: Čehov je na naši visoki šoli nad 150, Poljakov nad 170. Od teh jih odpade na kulturno tehniko in poljedelstvo težko 60% t. j.: Čehi vzgajajo gotovo nad 100 gozdnih inženirjev, a Poljaki nad 120. Jugoslovanski teritorij ni manjši od češkega ali poljskega, a vse 3 jugoslovanske narodnosti imajo na Dunaju komaj 72 zemljedeljskih slušateljev, od katerih je približno 50 gozdnih inženirjev. Že te številke govorijo dovolj jasno, pa idimo dalje!

Gozdnemu inženirju so odprte 3 poti v državni službi: 1. politična, 2. k državnim domenam in 3. k zagrajevanju hudoournikov. Skoro pri vsakem političnem oblastvu je nastavljen 1 gozdni inženir. Oglejmo si te službe n. pr. na Kranjskem. Tu imamo 1 deželnega gozdnega nadzornika in 6 gozdnih inženirjev; nadzornik je Italijan, 3 inženirji Nemci in torej le 3 Slovenci, in to na Kranjskem!!

Gozdno domenske službe za Slovence pridejo v vpoštev pri gozdno domenski direkciji v Gorici. Leta ima sledeče gospodarske okraje: Dol, Gorica, Šmohor, Idrija I., Idrija II.,

Klano, Kostanjevica, Meleda, Millstatt, Motovun, Gornja Bela, Paklenica, Zadoljica, Saksenburg, Trbiž, Trnovo pri Gorici, Bled, Beljak, Kotiče. Evo vam mest za slovenske gozdne inženirje na teh krajih naštejemo lahko na prstih jedne roke! Povsod se šopiri ošabno nemštvo in to vsled naše malomarnosti in bojazljivosti!

Konec prib.

Politična kronika.

o **Položaj.** Včeraj so se pogajanja med obstrukcionisti in vladnimi zastopniki nadaljevala, položaj se je pa v bistvu, kakor listi poročajo, poslabšal in je prav malo upanja, da se doseže kako sporazumljenje, ker so radikalni elementi v obstrukcionističnem taboru dožili glavno besedo. Pogajanja se nadaljujejo tudi še danes. Vlado zastopata v teh konferencah ministra Bráf in Žáček, ako bi prišlo do ugodnega zaključka, bi posegel tudi ministerski predsednik vmes. Baron Bie nerth se posvetuje tudi s predsednikom Poljskega kola, ker se je bati, da bi posl. Stapinjski z zastopniki Poljske Ljudske stranke začel delati vladi težave. Posvetuje se tudi z nemškimi voditelji Pergeltom in Urbanom o sklicanju češkega deželnega zbora, ker je vlada prišla do spoznanja, da tiči v tem vprašanju jedro vseh sedanjih težav. Nemci to sicer tudi prav dobro vedo, pa se vendar ne morejo niti med sabo zediniti, kaj še le se s Čehi pogoditi. Ako bi vsa ta pogajanja ostala brezuspešna in bi obstrukcionisti hoteli na vsak način nadaljevati obstrukcijo, bi vlada zaključila zasedanje. To bode gospodi malo neprijetno, ker zgubijo dijete in imuniteto, kar jim je oboje neizmerno ljubo in drago. Mogoče je torej, da nam današnji dan prinese radikalen obrat — in rešitev v splošno zadovoljstvo.

o **Pogajanja med Italijani in Jugoslovani** še niso začela. „Piccolo“ je prinesel izjavo dr. Rybáfa, v kateri pravi, da so vsa poročila o kompromisu med Italijani in Jugoslovani v vsučiliškem vprašanju prenačljena. Dr. Conci je ponudil dr. Šusteršiču svojo službo v posredovanjih; Zveza (?) (ne morda Narodna Zveza?) je po pooblaščenju začeti neobvezna pogajanja, ki pa še niso začela.

o **Ogrski parlament** se je moral dne 5. t. m. na zahtevo hrvatskih delegatov sniti na jedno sejo, v kateri se je razpravljalo o prekršitvi imunitete posl. Novosela od strani hrvatske vlade. Dr. Supilo je stavil predlog, naj se proglasi to stvar za nujno ter naj se naroči imunitetnemu odseku, da stvar prouči in v 24 urah parlamentu poroča. Del. Lorkovič in posl. Polit (Srb) se pridružita Supilovemu predlogu, posl. Hedervary predlaga, naj imunitetni odsek v osmih dneh poroča. Pri glasovanju je bil sprejet Hedervaryjev predlog proti Supilovemu. Seja je bila na to zaključena.

o **Ogrska kriza.** Ministerski svet je sklenil, ugoditi cesarjevi želji in voditi vladne posle do jeseni, ko bode vladar storil definitivni sklep. Ministersstvu se pa vidi nezdružljivo s parlamentarnimi običaji, da bi demisijoniran kabinet vodil vladne posle brez odgovornosti in brez parlamentarne kontrole. Pred začetkom prihodnjega parlamentarnega zasedanja bo vlada dala ostavko. Stranka neodvisnosti je imela konferenco, v kateri je minister Kossuth poročal o sklepu ministerskega sveta, rekoč, da on ni sicer rad glasoval za tako rešitev, pa v sedanjem trenutku se ni dalo drugčega storiti. Posl. Hollo zahteva, naj stori parlament, ko se mu bode vlada predstavila, načelen sklep glede samostojne

ogrske banke in glede načela, da mora pripadati vlada vedno le večini parlamenta.

o **Nemška kriza.** V parlamentu je bil zakonski načrt na dedščine odklonjen. Glasovalo se je po imenih in je bilo oddanih 191 proti in 136 za vladni predlog. S tem je ves zakon z napisom vred odklonjen in je tretje čitanje nemogoče, ker ni od vladnega načrta nič več ostalo. Knez Bülov bo še enkrat cesarju poročal. Zelo bode v oči, da je grof Wedel poklican za 8. t. m. k cesarju. Grof Wedel je baje presumptivni naslednik kneza Bülowa.

o **Srbski ministerski predsednik Novakovič** bode vsled sklepa napredne stranke bržkone odložil ministersko predsedstvo.

o **Nemčija.** Zgodilo se je nekaj nenavadnega; proti reakcionarski nemški vladi so se združile najbolj reakcionarne nemške stranke — konservativna, klerikalna (centrum) in poljska — v novo parlamentarno večino, katera je zavrgla vladni finančni načrt ter tako prisilila kancelarja Bülowa, da odstopi. Bülow bi rad odstopil in je podal cesarju ostavko, toda Viljem ga ne pusti iz službe, ker bi s tem zmagal parlamentarni princip. Nemškemu cesarju je ljubše, da ostane vlada tudi proti volji večine parlamenta na svojem mestu ter da si da vsiliti davčne zakone, za katere noče in tudi ne more prevzeti odgovornosti. Usoda Bülowove davčne reforme je bila na kratko ta-le: Kancelar je želel sanirati nemške državne finance ter odstraniti deficit, ki je dosegel že lepo svoto 525 mil. mark na leto (1 marka = 1'20 K). Razpustil je parlament ter upal vstvariti v novem novo vladno večino brez klerikalnega centra. Vstvaril je tudi res konservativno-liberalni blok, kateri se je pa razbil, kadar je hotel z njegovo pomočjo izvršiti svojo davčno reformo, katera nalaga državljanom 165 mil. novih direktnih in 360 mil. novih indirektnih davkov. Med predlaganimi indirektnimi davki je bilo 100 mil. novega davka na pivo, 80 mil. na žganje, 45 mil. na tobak in cigarete, 25 mil. na vžigalice, 5 mil. na šumiva vina, 5 mil. na čaj in kavo itd. Med direktnimi davki je bil glavni novi davek na dedščine v znesku 140 mil. Konservativci so se temu davku, ki bi bil zadel v prvi vrsti njih žep, odločno uprli. Dejali so, da bi pomenil novi dedni davek toliko, kolikor eksproprijacija privatne lastnine. Bülow je koj odmešnil, znižal je davek na 55 mil. ter dejal, da naloži 35 mil. davka na zavarovanje proti ognju, 20 mil. novih davkov na menjice, 10 mil. na vrednostne papirje itd. Toda konservativci niso hoteli o davku na dedščine sploh nič slišati in so predlog popolnoma odklonili. Bülov je vsled tega podal demisijo, katere pa cesar ni sprejel. Kak bode konec te krize, se danes ne da niti približno uganiti.

Dnevna kronika.

o **Francozi proti zagrebškemu „veleizdajniškemu“ procesu.** V Parizu je bil 3. t. m. javen shod, katerega se je udeležilo nad 200 ljudi, največ dijakov. Predsedoval je znani zgodovinar prof. Denis. Govorili so prof. Denis, novinarja Berard in Gaulis ter so ostro obsojali vedenje pravde. Na predlog profesorja slavistike Haumonta je bilo sklenjeno, poslati ogrskemu parlamentu telegrafično adresu, v kateri se izraža nada, da bode procesu čimprej napravljen konec in da bodo obtoženci postavljeni na svobodo.

o **Splošni štrajk konsumentov alkohola.** Mali finski narod nam je dal zopet nov vzgled, kako treba delati za moralni in materialni napredek ljud-

stva. Dne 1. julija so začeli na Finskem vsi konsumenti alkohola štrajkati. Društva abstinentov in zmernežev (temperenclerjev) so se obrnila na vsa dobrodelna in kulturna društva v deželi s prošnjo, naj to stranko podpirajo. Stavka je bila posebno navdušeno sprejeta v delavskih krogih. V vseh večjih mestih so bili prirejani slavnostni shodi na proslavo te stavke. Pač res, ko bi tudi že pri nas začel podoben štrajk!

v „200 × 1000 ali odgovorimo Rosseggerju“. Pod tem naslovom je prinesel „Slov. Narod“ poziv, naj bi 1000 Slovencev se zavezalo plačati naši šolski družbi po 200 K, da se ji pokloni dar 200.000; dozda se je priglasilo 17 zavednih Slovencev in Slovenk. Upamo, da bodo tudi štajerski zavedni narodnjaki pridno segli v žep in prispevali naj eno četrtino gori označene svote!

V nedeljo 11. jul. pop. ob 5. uri se vrši velika ljudska veselica v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju. Javna telovadba „Celjskega Sokola“, godba, petje, ples. Celjani in okoličani, posebno narodna društva, ste prisrčno vabljeni!

Štajerske novice.

z Tovariši akademiki! V nedeljo 11. julija ima „Zveza narodnih društev“ na Štajerskem in Koroškem s sedežem v Celju svoj prvi redni občni zbor. Ustanovitev in delo „Zveze“ je uresničenje onih želj po širjenju splošne narodne izobrazbe in poglobljenju našega prosvetnega življenja, ki so vznikle uprav v akademskih krogih. Toda — malo delavcev se trudi za to lepo idejo. Zato je naša častna in lepa dolžnost, da zastavimo svoje mlade, sveže sile v „Zvezi“, da sodelujemo in pomagamo. Prilike je dovolj, polje za delo je veliko! Narodni smo, napredni smo. Naj ne ostane pojmovanje naprednosti, kakor je med nami razširjeno, samo pri lepih besedah, samo pri teoretičnih razpravah: na delo za napredek, na delo za prosveto in izobrazbo! To je edina pot, da se narod osvobodi duševne sužnosti in politične nesamostojnosti, v katero ga tlačijo z vsemi silami klerikalizem. Ne izgovarjajmo se na druge, niti na starejše; ako so oni v svojih poklicih okosteneli — jih naj li še mi mladi, močni, posnemamo? Veselo bode, ako se nas prav mnogo naprednih akademikov brez razlike struji, Štajercev in Korošcev, udeleži občnega zbora „Zveze narodnih društev na Štajerskem in Koroškem“ v Celju!

Štajerski akademik.

(Opomba uredn.) Ta oklic nujno priporočamo štajerskim in koroškim gg. visokošolcem v uvaževanje. Morda je nekoliko neokusno večno se spominjati na to — ali resnica je: klerikalni visokošolci so pridno na delu v klerikalnih izobraževalnih društvi, za klerikalno časopisje i. t. d. To je važno in posnemanja vredno. Ob pravem času je treba napeti vse sile, da si ne zapremo poti do ljudstva in da ne poplavi nazadnjaški klerikalizem vsega našega narodnega življenja. — Zato, slovenski akademiki, v nedeljo v Celje kar mogoče mnogoštevilno — bodete na občnem zboru „Zveze narodnih društev“ dragi in dobrodošli gostje!

z Železnica Polzela-Motnik. „Slovenec“ poroča, da je zgradnja te lokalne železnice, ki bi naj bila prva

stopnja do zveze Polzela-Kamnik, odvisna od deželne podpore in pa od donoskov posameznih občin. Tako je zapisano v čl. IX. vladne predloge. Ker pa bi bilo od štajerske dežele silno težko doseči podporo, bi se seveda železnica gradila ob svetem nikoli. Temu nasproti pišejo nemški listi, da stoji že v vladni predlogi v shematičnem pregledu glede dež. podpore „fraglich“. Nerazumljivo nam je, kako hoče „Slovenec“ iz te predloge kovati kapital za obstrukcijo, češ, da ni predloga dodela jasna in da nas hoče vlada le za nos voditi. Da bode „jasna“, je potrebna razprava v zbornici — in te se klerikalci v osebem Šusteršičevem interesu branijo. Obstrukcijo pa si lahko klerikalci prihranijo za primernejše čase. Zakaj pa niso pri proračunski razpravi obstruirali? Z eno roko pomagati vladi, z drugo pa ji skromno za lastne interese nagajati — to je vsa velika politika klerikalcev na Slovenskem!

z Občni zbor političnega društva „Naprej“ v Celju se vrši danes ob 8. uri zvečer v čitalniških prostorih.

z Nemški kulturonosel v Celju. Včeraj je pet ali šest pijanih nemških pevcev iz nemškega Štajerja nadlegovalo neko slovensko dekle. Ko jim je ta povedala, kar jim je šlo, so jo odkurili. Čast kulturonoscem!

z Aistrich izključen iz nemškega narodnega sveta. Graški „Arb.“ poroča danes: Učitelja na dež. meščanski šoli v Celju so črtali iz imenika članov nemškega narodnega sveta za Sp. Štajersko, ker se je drznil trditi, da bi se moral celjski deželni poslanec Hans (pl.) Woschnagg pravilneje imenovati Ivan Vošnjak kot bivši slovenski sokol in čitalničar...

z Iz Celja. Čujemo, da je imela ostati koncesija za izvrševanje milarke obrti na Costovi hiši na Schillerjevi cesti tako dolgo, dokler bi stari Costa živel. Ker je kraj neprimeren (glej pritožbe v „Nar. Dn.“), protestiramo že danes prav odločno proti temu, da bi bilo še zanaprej mlademu Costi dovoljeno kužiti zrak cele okolice iz te hiše.

z Ljudska knjižnica celjske čitalnice je izposodila tekom pol leta 2750 knjig in sicer brezplačno. To je zelo lep uspeh, na katerem se sme celjski čitalnici in nad vse marljivemu gospodu knjižničarju ljudske knjižnice le častitati. Prosveto med narod!

z Abiturijenska slavnost se vrši v celjskem „Narodnem domu“ v petek, dne 9. t. m. zvečer ob pol 8. uri. Čisti dobiček je namenjen Ciri-Methodovi družbi in „Sokolskem domu“ v Gaberju. Natančnejši vspeled naznanimo jutri. Opozarjamo na prireditve že danes in je želeti polnoštevilne udeležbe od strani celjskih Slovencev.

Čuden preobrat. Dočim so frankfurtarice na ostalih hišah v Celju ostale še včeraj, ko se je vršilo menda največ na stroške zadolžene mestne občine in celjskih davkoplačevalcev krmljenje in napajanje lačnih zgornještajerskih krofastih nemških bratcev, ste zginili na poslopju c. kr. davkarije in c. kr. državnega pravništva obe. V pondeljek namreč prihajajo slovenske stranke... Iz tega dejstva se vidi, da ste bili v nedeljo zastavi razobešeni samo v demonstracijske namene. Ako sta imela gg. Hasenbichl in dr. Bayer v pondeljek toliko moči, da so se zastave odpravile, zakaj se pa v nedeljo nista postavila po koncu in sta mirno pustila žaliti Slovence s frankfurtaricami na državnih uradih. Iz tega jasno sledi, da morajo odločujoči naši faktorji izvajati konsekvence. Ali res že sme zadnji privandran nemški uradnik delati z nami, kar se mu ljubi?

o O celjski višji gimnaziji. Letošnje šolsko izvestje izkazuje na zavodu koncem leta 336 učencev (med temi 12 (!) v pripravljalnem tečaju), 85 Slovencev in 249 Nemcev, 1 Čeh in 1 Italijan. Štajercev je bilo 228 (iz Celja in okolice 132), Kranjcev 23, Nižavstrijcev 39 (!). 46 je izvršilo odlično, 234 z dobrim in 30 z zadostnim vspehom. 16 učencev ima ponavljalni izpit. — Poučevalo je 14 profesorjev, 2 suplenta, 1 vadniški in 2 pomožna učitelja. — Razmerno malo število slovenskih učencev vzbuja človeku, ki pozna nekoliko zgodovino zavoda, grenke spomine. Celjska gimnazija je bila ustanovljena po prizadevanju celjskega sodnika Slovenca dr. Nikolaja Lipiča, rodom Ljubljana in sicer, kakor je zatrjeval dr. Lipič v „nasvetih“ dvorn. graškemu guberniju in škofu grofu Firmjanu, za „zapuščene in zanemarjene Slovence v celjskem okrožju“. Dr. L. je pisal imovitim možem in posestnikom celega celjskega okrožja in tudi sam potoval okrog, da je nabral 150 tisoč goldinarjev za ustanovitev zavoda. In na tem, s slovenskim denarjem in od Slovenca ustanovljenem zavodu gospodarijo danes najbolj zagrizeni Nemci! — Leta 1851, ko je dobil zavod 7. in 8. razred in se preselil v sedanje, takrat dozidano poslopje, je daroval škof M. Slomšek 1.000 goldinarjev za šolske potrebščine. L. 1852 je bilo razmerje učencev po narodnosti na zavodu sledeče: Slovencev 125, Nemcev 40; v osmi šoli takrat ni bilo nobenega Nemca. In letos je bilo 10 Slovencev in 28 Nemcev...

z Velika narodna slavnost v Ložnici pri Žalcu. Sredi lepe slovenske vasi Ložnice se je vršila v nedeljo 4. julija narodna slavnost, ki jo je priredilo „Bralno društvo na Ložnici“ v prid Ciril-Methodovi družbi. Zastopani so bili vsi sosednji kraji, iz Celja pevski zbor del. društva, nad pričakovanje lepa pa je bila udeležba domačinov, ki so po pravici lahko ponosni z uspehom, ki je poplačal njihov trud in neumorno narodno požrtvovalnost, da so tako lepo proslavili slovenski narodni praznik v spomin in proslavo slovenske šolske in obrambne družbe Ciril-Methodove. Na slavnosti je govoril družbin potovalni učitelj gosp. Ivan Prekoršek o pomenu Ciril-Methodove družbe, katera vrši in vodi danes našo obrambo proti nemškemu nasilju, ki nas hoče izpodrinuti iz tisočletne posesti in napraviti iz nas še ponižnejše sužnje in hlapce tujih nemških gospodarjev. O slavnosti priobčimo obširnejše poročilo.

o Narodna zavednost fantov v ptujski okolici ni po volji ptujskim nemškutarjem. Zato hujskajo v „M. Ztg.“ ptujsko policijo na fante, ki nosijo narodne znake, slov. trake na klobuki itd. Nekateri heilo-bratci v Ptuj gotovo hočejo novih pretepov in neseč, pri katerih bi se seveda Nemce ščitilo, Slovence pa — obsojalo. Sicer pa je naraščajoča narodna zavednost v ptujski okolici znamenje, da bode prišel čas, ko bode ljudstvo samo uspešno krotilo ptujsko nemškutarijo. Kako, je znano.

o V Bočni pri Gornjem gradu so zmagali pri občinskih volitvah klerikalci.

o Zvišanje notarskih tarifov. — Notarji so imeli te dni na Dunaju zborovanje, na katerem so sklenili, da se naj notarski tarifi postavno temeljito reformirajo; v tozadnevem zakonu se naj pooblasti pravdnosodnega ministra, da lahko naredbenim potem zviša notarske tarife. Notarji pravijo, da morajo z ozirom na splošno draginjo tudi oni stremeti za zvišanje tarifov.

z Iz Šmarja pri Jelšah. Minuli petek je obgrizel nek pes dimnikarjevo soprogo g. Šafarjevo na roki. Odpeljali so jo v celjsko bolnišnico.

z Zrelostni izpiti na II. državni gimnaziji v Ljubljani so se vršili od 28. junija do 3. julija. Udeležilo se jih je 37 kandidatov. Iz Štajerske so sledeči gg. abiturijenti: Stanko Virant iz Gomilkega (z odliko), Josip Jošt iz Lipovca pri Celju, Anton Pernat iz St. Lovrenca na Dr. p., Anton Trobej iz Gornjega grada.

z Štajerska kmetijska družba je sklenila v zadnji seji osrednjega odbora zahtevati od države za deželo štajersko 2 milj. kron, da se odpomora grozečemu pomanjkanju krme. Družba namerava po celi deželi osnovati okrajne vrte za gojenje gozdnih rastlin. Oskrbela si je že za to denarno podporo.

o Kolodvorsko restavracijo v Zidanem mostu prevzame gosp. Pettschnik.

z Iz Maribora. „Mariborski Sokol“ je priredil v nedeljo, dne 4. t. m. večerni izlet k Sv. Urbanu nad Mariborom, katerega se je udeležilo izredno veliko število mariborskih dam in gospodov (krog 140). Na vrhu se je prižgal kres v spomin sv. Cirilu in Methodu. Po ognju se je zbralo še obilo domačega ljudstva iz sosednjih občin. Kmalu so zaplapolali kresovi kroginkrog po vrhovih Kozjaka, Pohorjih, Slovenskih goric, celo na Boču in Rogački gori. Z vrha Sv. Urbana pa so še naznanjale rakete, umetni ogenj, bengalična luč in glasne narodne pesmi slavo prvih boriteljev za slovenski jezik. Br. P. je povdarjal v kresnem nagovoru četverni spomin naših kresov; 1. spomin bratov sv. Cirila in Metoda, 2. spomin onih njunih naslednikov, ki so delovali in se žrtvovali za naš narod, 3. simbol tistega ognja, ki plapolja v navdušenih slovenskih srcih, 4. znamenje, da je to vse še naša zemlja, s katere nas ne more odriniti noben sovražnik. Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabrala lepa vsota. Končno je izvršil „Mariborski Sokol“ ob kresu nekoliko telovadnih vaj, iger in skupin. Na zdar!

z Za 50% državni prispevek k stroškom za ljudske šole ste prosili občini Ookoško in Oplotnica ter krajni šolski svet v Čadramu.

z Zaprli so v Gomilici pri Spilfeldu celo viničarsko rodbino Veg zaradi suma, da so ponarejali bankovce. Sin Vincenc je namreč v Mariboru hotel izdati ponarejen 50kronski bankovec, pa so ga dobili in zaprli.

Primorske novice.

v Sijajna manifestacija sokolske misli se je vršila minulo nedeljo 4. tm. na Opčinah pri Trstu. Tržaški Slovenci, ki so pri zadnjih občinskih volitvah pokazali tako žilavost in moč, so se hoteli odpočiti od izvršenega dela in se razveseliti. Zato se je priredil v okolico tržaško, na Opčine, sokolski zlet in ljudska slavnost. Udeležba je bila ogromna. Kakor nam potrjuje očividec g. dr. Gvidon Serbec, ki je bil tamkaj kot zastopnik štajerskega Sokolstva in Sokolske zveze, je bilo navzočih do 8000 ljudi. Na slavnostnem prostoru je došle pozdravil starosta tržaškega Sokola dr. Rybač. Dejal je med drugim: Za sedaj še, dragi bratje, vas nismo mogli sprovести v mesto doli, ali če se bomo tako množili in napredovali, pride čas, ko vas bomo mogli ob slični priliki sprovesti tudi v mesto. — V imenu štajerskih Slovencev je odzdravil dr. Gvidon Serbec, ki je v vznešenih besedah slavil tržaško Slovenstvo. Tržačani ste — pravi — tudi nam štajer-

skim Slovincem, kjer pritisk nemštva še ni bil tako ljut ko sedaj, pokazali, kako treba vršiti narodno delo. Pokazali ste nam, da treba zidati od temelja — v širokih masah. Zato vzklikam na tem mestu: Živela vaša „narodna delavska organizacija!“ S tako organizacijo bomo morali začeti v Celju in Mariboru, po tem bo tudi naš položaj drugačen. — Nemška nevarnost je velika za ves naš narod. Nemški most do Adrije ni več utopija — to je nemškonacionalni program. A konec temu mostu ima biti v Trstu. Vaši Nemci so imeli sicer na zadnjih volitvah klaverno nastop in vse nemštvo v Trstu je umetno. Ali to nemštvo je pospeševano od vlade. Nemci v Trstu so bogato oskrbljeni s šolstvom, a slovenskim masam ne dajo niti jedne šole. V teh šolah hočejo slovenske otroke germanizirati. V tem je nemška nevarnost. To nevarnost prečimo s sokolsko organizacijo, po Tyrševem geslu: povzdigajmo narod duševno in telesno. — Govoril je še tajnik Sokolske zveze Kajzelj. Vsi govori so bili sprejeti z velikanskim navdušenjem. Telovadci so želi za svoj nastop obilo pohvale, in ljudska slavnost se je razvila neprisljuno ter je bila, kakor pravi „Edinost“, kakor bajna pravljica iz tisoč in ene noči. — Tekom dneva in večera je bilo o mestu od Italjanov napadenih in ranjenih tudi več Sokolov. To italjanski stvari gotovo ne bosta korist. — Slavnost na Opčinah je pa stotinam in tisočem slovenskih ljudi dal nov pogum, vtilo novo zavest naše sile in našega napredka kot posledice podrobnega narodnega dela.

v Štrajk v Ajdovščini, ki ga vodi „narodna delavska organizacija“, se z vso odločnostjo nadaljuje.

v Velik shod za hrvatske šole se je vršil 4. tm. v Pulju.

Najnovejša brzjavna in telefonična poročila.

Obstrukcija v državnem zboru.

o Dunaj, 6. julija. (Brz. N. Dn.) Položaj je do tega trenutka (dopoldne) nepojasnen. Merodajni krogi sodijo precej pesimistično. V zbornici se nadaljuje razprava o Metelkovem nujnem predlogu glede čeških manjšinskih šol na Češkem. Zvečer se bodo vršile v izvanredni seji volitve za delegacije. Sedaj se vrše pogajanja z vodji obstrukcionističnih strank in od izida je odvisno, je-li se vrši jutri seja poslanske zbornice ali ne. Za gotovo se trdi da ne bo de prišlo do razprave o obstrukcionističnih nujnih predlogih in da se bo de zase danje le tedaj nadaljevalo, ako pridejo na dnevni red vladne predloge.

o Dunaj, 6. julija. (Brz. „N. Dn.“). (Opoldne.) Položaj se je zboljšal(?). Upa se, da pridejo vladne predloge do obravnave.

o Dunaj, 6. julija. (Brz. N. D.) (Opoldne.) V razpravi o Metelkovem predlogu je nadaljeval posl. Grafenauer svoj govor. Govori še naprej.

o Dunaj, 6. julija. (Brz. N. Dn.) Narodnogospodarski odsek se je danes pridružil sklepu gosposke zbornice glede ureditve delavnega časa pri trgovcih. Odobril je tudi vladno predlogo glede ureditve razmer pri gališki petrolejski industriji.

Železniška nezgoda v Postojni.

a Ljubljana, 6. jul. (Brz. „N. D.“). Včeraj zvečer je trčil osební vlak št. 79, namenjen v Št. Peter, blizu Postojne v nekatere tovarne voze, ki

so se odpeljali s postaje. Dva železničarja in dva potnika ranjena.

Ministerska kriza na Ogrskem.

a Budimpešta, 6. jul. (Brz. „Nar. Dn.“). Jutranji listi izvajajo, da je bilo v sedanjem položaju še najbolje, da se je poverilo Wekerlu in drugim dosedanjim ministrom vodstvo vladnih poslov do jesenskega zasedanja državnega zbora. Sodijo pa enoglasno, da ima ta rešitev krize le prehodni pomen

Različne novice.

o Berlin, 6. junija. (Brz. „N. D.“) Po poročilih iz Teherana ima včerašnji nenadni poraz kozakov (v Koradiju so uporniki nenadoma napadli in porazili kosaški oddelek, kateri se je moral pred njimi umakniti do Teherana nazaj) zelo slabe posledice. — Strah po mestu je velik. Vse se boji ropanja. Tudi med sultanovimi četami se kažejo znamenja revolucije.

o Berlin, 6. junija. (Brz. „N. D.“) Okolščina, da cesar Viljem ni nastopil svojega običajnega potovanja na Sever, kaže, da ga morda obišče ruski car na svojem potovanju v Cherbourg.

o Belgrad, 6. julija. (Brz. N. D.) Mladoradikalni „Dnevni list“ silno napada Slovence (mišljeni so klerikalni Slovenci) in češke agrarce zaradi obstrukcije proti pooblast. zakonu.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

89. dan razprave. Priča Mato Simić iz Košutara govori bolj umiljeno kot v preiskavi glede mržnje Srbov do Hrvatov. — Marko Kovačević iz Rojdanika pravi o obtoženem popu Joci Jovanoviću, da je srbstvo v njihov okraj prinesel, da se v cerkvi pripoveduje o srbstvu in da zagovarja mržnjo do Hrvatov. — Ivan Jajčić iz Raiča govori o srbski propagandi v njegovem okraju, katere duša da sta učitelj Krlenž in pop Jovanović. — Damjan Zvezić iz Jazavice pravi, da učitelj Krlenž ni širil srbstva (!). Čul je govoriti o srbski zemlji, o „našem“ kralju Petru, o „mali Srbiji“ itd. Pravi da Srbi vedno kriče: „Živila srbadija, krepala šokadija“. Srbska zastava se je začela širiti pred 10 leti. Pripoveduje o „splošnih pojavih“, o zvezah popa Jovanovića z Belgradom itd. — Vukašin Lavić iz Zemuna ve, da je srbsko pevsko društvo tamkaj pelo srbske pesmi, ne spominja se pa, da bi se bilo v njih poveljevalo kralja Petra. — Jurij pl. Bacho iz Zemuna izpove glede srbskih pesmi kakor prejšnji. Slišal je, da se je slika kralja Petra širila v Zemunu in se javno v trgovinah prodajala. Čul je, da pripadejo Bačka, Srem in Banat k Srbiji. Pravi da se je govorilo, da kralj Peter večkrat prihaja ponoči v Zemun. — Josip Ptlaum iz Zemuna izpove kakor druge priče iz Zemuna.

Tržne cene.

5. julija. Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 31'50 za december 30'50, za marec 30'75, za maj 30'75. Tendencia mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'75, nova kampanja K 22'75. Tendencia mirna. — Vreme: deloma oblačno.

Budimpešta, 5. julija. Pšenica za oktober K 13'49, pšenica za april K 13'74, rž za oktober K 9'79, oves za oktober K 7'60, koruza za julij K 7'77 koruza za avgust K 7'89, ogrščica za avgust K 14'40. Pšenice se malo ponuja. Kupčija je majhna, tendenca medla. Pšenica za efektiv 10 do 15 vin. cenejša, ostalo se vzdržalo. Vreme lepo.

Budimpešta, 5. julija. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 142 do 143 vin., mlade, srednje 143 do 144 vin., mlade, lahke — do — vin.; zaloga 29.468 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 160.—, namizna slanina 148.—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 5. julija:

Tendencia medla, oves se je dobil ceneje. Tudi v pšenici in rži so cene padle. Na koncu se je tendenca v toliko utrdila, da se je dobila rž in pšenica le za 5 vin. ceneje. Koruza se je vzdržala.

Društvene vesti.

o Podporno društvo Franc-Jožefove šole v Ljutomeru priredi v nedeljo 11. t. m. točno ob 3. uri (po večernicah) v dvorani g. Terezije Kukovec šolarško predstavo s sledečim vspeedom: I. Slava domovini. Spevoigra z deklamacijami, dvo- in troglasnimi zbori, s spremljevanjem harmonija. Sestavi A. Kosi. II. Čašica kave. Veseligrigra v enem dejanju. Vstopnina: I. sedeži 1 K, II. sedeži 80 vin., III. sedeži 60 vin., stojišča 20 vin., galerija 30 v. K obilnemu posetu vabi odbor.

Dobro idočo

gostilno

prevzamem takoj v najem ali kasneje. — Ponudbe naj se pošiljajo na naslov

A. Beker, Zagreb
310 Preradovičeva ul. 3. 8-6

Trgovski pomočnik

izvežban v trgovini z mešanim blagom 25 let star — z dobrimi spričevali, zmožen slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika, išče takoj službo v večji trgovini. — Cenjene ponudbe na upravnistvo „Narod. Dnevnika“ pod šifro „Soliden 100“.

Zahvala.

Povodom bridke izgube našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očma in tasta, gospoda

Lovrenca Bouha

c. kr. drž. pravnik v Travniku

se tem potom najsrčneje zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in prečastiti duhovščini, ki so v tako lepem številu spremili rajnika k večnemu počitku.

CELJE, dne 6. julija 1909.

Žalujoči ostali.

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsebina: Gogolj. **Strašno maščevanje.** Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, Nos. Poslovenil Gregorij (106 strani).

Cena okusno broširanemu izvodu 80 v, po pošti 90 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' economie pratique“, uredil dr. Vekoslav Kukovec (160 strani). Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetkega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastonj proti povrnitvi poštnine.

Proda se posestvo

na Sp. Hudinji za ceno 8000 K. — Naslov pri upravn. „Nar. Dnevnika“.

Darujte za Nar. sklad!

Popolnoma zastonj

vsakemu

uro z verižico.

Da našo firmo in naše nove žepne ure za gospode in dame napravimo bolj znane, razpošljemo na vsakogar proti vpošiljavi 1 K za stroške (tudi v znamkah) krasno uro z verižico in naš ilustrirani cenik.

Pišite takoj na trdko ur: 285 26-11

Hinko Weiss

Dunaj 99. poštni predal.

Priporoča se!

ANTON ŠARC

= v Ljubljani =

sv. Petra cesta šte. 8

pri nakupu platna, prtov, prtičev itd., bombaževinastega blaga, švicarskih vezil.

Opreme za neveste

perilo za gospe in gospode se izdeluje doma in po meri. Cene nizke. Blago dobro.

Pralnica in svetilolikalnica v Kolodvorskih ulicah 8.